

PORTFOLIO

Blad van de Portfolio Vereniging

Correspondentie-adres en secretariaat:

Portfolio Vereniging
Postbus 69
2900 AB Capelle aan den IJssel

Public Domain diskettes bestellen door
overmaking van het juiste bedrag met
vermelding van de nummers van de ge-
wenste diskettes op girorekening
3658690 ten name van:
PORTFOLIO VERENIGING te Capelle
aan den IJssel

Telefoon: 010 - 4589040
Alleen voor leden!

3 1/2 " uitvoering fl. 4,35 per stuk
5 1/4 " uitvoering fl. 3,15 per stuk

Prijzen zijn inclusief portokosten

Portfolio

8

BLAD VAN DE PORTFOLIO VERENIGING VAN HET BESTUUR BEGINNERSCURSUS

Hiep Hiep Hoera. Van harte gefeliciteerd. Het bestuur is blij, heel blij. Om twee redenen. Om te beginnen is het aantal leden de vijfhonderd gepasseerd. Nog wekelijks is er nieuwe ledenaanwas te zien en er zijn zelden opzeggingen. Het bestuur concludeert daaruit dat we op de goede weg zitten. Niet dat we nu dus maar tevreden achterover leunen, maar een opstekertje is voor de bestuursleden van harte welkom. Alle tips om meer, nog meer van onze vereniging te maken zijn en blijven natuurlijk van harte welkom. Maar er is een tweede reden voor blijdschap. Voor het eerst ligt er een nummer van het Portfolio Blad voor u dat nu eens niet voor het merendeel door bestuursleden is volgeschreven. Meer dan de helft van de verhalen die u in dit nummer vindt zijn door enthousiaste leden geschreven. Het is werkelijk hartverwarmend te zien dat de belangstelling voor het werk van de vereniging zo toeneemt. Het bestuur wil de leden dan ook een advies geven: ga zo door. U weet het, u krijgt een boekenbon voor de geleverde kopij. En bovendien heeft het bestuur besloten werkelijk gemaakt onkosten (binnen redelijke marges natuurlijk) te vergoeden. Een extra stimulans om er voor het volgende nummer weer eens flink tegenaan te gaan.

Uit veel reacties die van leden van onze vereniging binnenkomen over de Portfolio, blijkt dat nogal wat gebruikers de Portfolio als eerste computer gebruiken. Dat betekent dat zij nog weinig of niets van computers weten, laat staan van het besturingssysteem MS-DOS.

Om daar iets aan te doen is onze secretaris, Ben Lodders bereid een eendaagse cursus te organiseren. Daarin zal hij op eenvoudige wijze uitleggen hoe MS-DOS werkt. Bovendien zal hij in het kort iets vertellen over de interne programma's van de Portfolio.

Cursisten krijgen ook schriftelijk materiaal, zodat zij thuis een en ander nog eens rustig kunnen nalezen.

De cursus zal op een zaterdag worden gehouden.

Omdat Ben Lodders veel werk zal moeten steken in de cursus, kan het niet helemaal gratis gebeuren. Cursisten zullen een bijdrage van vijftig gulden moeten betalen.

Om te peilen of er voldoende belangstelling voor zo'n cursus is, verzoeken wij u zich te melden bij het secretariaat van de vereniging. Bij voldoende belangstelling zal Ben Lodders met de belangstellenden contact opnemen om een datum af te spreken.

DATABASE IN DE PF

Op 3 augustus ploft er een enveloppe op de mat. Het blijkt van onze PF vereniging te zijn. Erin zit nummer 6.

Voor insiders, dit is rijkelijk laat. Maar eigen schuld, had ik maar eerder lid moeten worden. Op de eerste bladzijden wordt ik reeds geconfronteerd met een oud probleem. Veel leden en no input voor zo'n blaadje, dus dan maar in de PF 'klimmen'. Ik bezit een PF, tweede hands gekocht, nieuw was ie voor mij te duur. Dat heeft overigens alles te maken met een experiment van mij. En een experiment kan mislukken, dus ik wilde daar niet al te veel geld aan uitgeven.

Mijn hobby is eigenlijk een geheel andere, namelijk het opnemen van allerlei geluiden. Er moet tijdens het uitvoeren van die hobby nogal veel worden geregistreerd. Vroeger heb ik wel zitten rommelen met papier en pen. Echt lekker ging dat niet omdat het te lang duurde en je altijd wel een belangrijk item vergat of foutief noteerde of niet consistent noteerde. Omdat de hobby zich sinds kort verplaatst heeft naar het water werd een schrift erg riskant.

Een splons er over en weg alle arbeid. Dus werd er al heel gauw gedacht aan een klein portable computertje. Omdat de hobby bijna altijd wordt uitgeoefend in de vrije natuur en ver weg van de bewoonde wereld zijn accu's taboe, je kan die dingen dan niet meer opladen.

Met deze beslissing donderde er direct een heel regiment van die tikdozen in de prullebak, bij wijze van spreken. Wat overbleef waren de palmtop of handheld tikdoosjes. De serieuze machines waren niet te betalen. De PF had op zich een aantrekkelijke prijs, alleen serieus inzet-

Colofon

De Portfolio Vereniging is een strikt onafhankelijke vereniging van gebruikers van de Portfolio zakcomputer, opgericht bij notariële akte op 11 mei 1990 en ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel Zuid-Holland-zuid onder nummer V324232

Het bestuur bestaat uit:

H.J. Kruithof, voorzitter
B. Lodders, secretaris
G.W. Schuurman, penningmeester
J.M. van Raaij, eindredacteur
E. de Rooij, hardware
K. van Kasteren, lid

Adres Portfolio Vereniging

Postbus 69
2900 AB Capelle aan den IJssel
Telefoon: 010-4589040

Postgiro: 3658690

Het lidmaatschap van de Portfolio Vereniging kost
Fl 35,- per jaar

De vereniging is ook te bereiken via het Ster-BBS, tel: 01880-40035 (300 t/m 14.400 baud)

ten? Inmiddels dus door toeval toch een PF. Wat spelen met de ingebakken mogelijkheden gaf al gauw aan dat de oplossing gezocht moest worden in een database. Moet toch kunnen? In de kast lagen nog wat db2 programma's. Een oudere en een nieuwere versie. Helaas draaien ze niet op de PF. De oudste versie heeft volgens de handleiding slechts 48 Kb nodig. Dus dat kon niet het probleem zijn. De nieuwste of jongste versie heeft volgens de handleiding 128 Kb nodig. Het gekke is dat de laatste verder kwam dan de eerste. De PF was nagenoeg kaal gestart en had ruim 90 Kb aan ruimte voor programma's over, maar geen van de twee doen het goed. Het probleem zit hem dus in het DIP dat niet voldoende compatibel is. Jammer dus, want een dB2 zou echt te maf zijn. Maar op het BBS PANDORA, de ATARI Club van de HCC, staat een db nogwat. Het programma heeft niets te maken met een zekere 'marktlidjer'. Dat geval gesponsd en hoppa op een kaartje. Doet het heel aardig, maar... geen handleiding, geen adres van een schrijver/programmeur. En er zijn toch wel wat bugs te ontdekken. Om nog maar te zwijgen van wensen.

TESTVERSLAG

Het programma, het woord is eigenlijk al te groot, is 10372 bytes groot en heeft bij mij als datum 16-07-91 15:28:58 meegekregen. Volgens de sysop van het BBS is dit een krijtje van ATARI Nederland. Ik heb het niet gecontroleerd. Het programma zal in het geheugen groter zijn, want er zit in de header de tekst 'LZ91' opgenomen, dus het is verkleind. De tekst in de directory lijst van het BBS geeft aan dat dit programma uitsluitend kan werken

op een PF. Dit klopt, want de 386 op m'n werk liep vast. Dat er geen handleiding is, is eigenlijk wel logisch, omdat er niet veel mis kan gaan. Al snel zit er een database in mijn PF met al mijn boek titels inzake het kanovaren, veel titels zijn Engels en je vergist je zo als je in de boekhandel staat. Ondanks die snelheid ben ik wel een aantal keren overnieuw moeten beginnen voordat het naar m'n zin was. Later blijkt er meer aan de hand te zijn. Omdat het aantal velden bij mijn eerste poging beperkt was tot vijf, bleven een aantal merkwaaardige zaken onopgemerkt.

Als je begint met db moet je een naam van een database opgeven. Er wordt nu getest of de opgave al bestaat. Als dat het geval is krijg je een menu met wat mogelijkheden. Als dit de eerste keer is wordt de opgegeven naam gebruikt voor het aanmaken van een nieuwe database. Deze naam moet voldoen aan de eisen die gesteld worden aan bestandsnamen. Vervolgens komt de eerste slordigheid aan het licht. De regel wordt niet gewist. De volgende vraag wordt er gewoon overheen geknald met als gevolg dat de beantwoording in de oude brei verzuipt. Gelukkig is die vraag eenvoudig met ja of nee te beantwoorden.

Dat wil zeggen een y of een n. De enter moet dan ook nog worden ingedrukt, slordigheid nummer 2.

MOEILIK BEGIN

Het is natuurlijk volstrekt logisch dat bij het aanmaken van een nieuwe database het systeemje het een en ander wil weten. Daarbij blijkt achteraf dat een handleiding best wel nuttig geweest had kunnen zijn. Je moet opgeven hoeveel velden je wilt hebben. Uit proef ondervindelijk proberen blijkt het maximum op tien te

liggen. Daarna moeten de namen van de velden worden opgegeven. Die naam blijkt niet langer te mogen zijn dan acht tekens, dat wil zeggen, elke opgave wordt bij het inbrengen geaccepteerd. Pas bij het invullen blijkt alles na dat achtste teken verdwenen te zijn. Het systeemje plakt er zelf een dubbele punt met een spatie er achter. Je moet vervolgens opgeven of het veld een str, chr of num waarde krijgt. Ik neem aan dat str voor string staat, chr voor character en num voor numeriek. Wat er precies mee wordt bedoeld is niet duidelijk. Daarna moet opgegeven worden hoeveel tekens er in het veld kunnen worden opgeslagen. Een beetje bijzonder is dat je vervolgens moet opgeven waar het veld in het beeldscherm geplaatst gaat worden. Op zich heel netjes, want alle data kan nu keurig onder elkaar worden gezet. Maar dat houdt ook in dat je alles van te voren goed moet overdenken. Wie denkt dat achteraf nog te kunnen corrigeren komt bedrogen uit, want het systeemje laat niet toe dat achteraf te wijzigen. Het blijft dus bij een eenmalige opgave. Wel kan achteraf een veldinhoud worden gewijzigd. Dit proces verloopt op zich vlekkenloos, alleen bij te veel wijzigingen raakt db de draad kwijt en vallen er zelfs gegevens weg. Als uitsluitend het laatste record moet worden gewijzigd valt de schade wel mee en doet het systeemje in de meeste gevallen wat er van verwacht mag worden. In de meeste gevallen omdat het niet bekend is wat er precies wordt bedoeld met str, chr en num. Als er bijvoorbeeld in 'chr' geen andere tekens dan letters en cijfers geplaatst mogen worden en je vult toch een hekje in, dan is het verdedigbaar dat er wat scheef gaat.

Maar ja, no manual! Dus dat is min of meer een raadsel.

MENU

Als er eenmaal een database is aangeemaakt krijg je via een menu een aantal opties, zie afbeelding 1.

afbeelding 1

Main Menu -----

[D

[N

Met D van display kun je de records in volgorde van opgave bekijken. De volgende keuze is A van append (toevoegen), commentaar overbodig. De keuze die dan volgt is uit de ingelezen database gaan om daarna een nieuwe aan te maken, dan wel een andere database als gegeven in te lezen. Daarmee is dan direkt bekend dat de maximale omvang niet groter kan zijn dan het maximaal beschikbare geheugen minus het programmaatje zelf. De omvang daarvan is helaas in werkende toestand mij niet bekend. In hetzelfde rijtje keuzen is de laatste de Q van quit en daarmee stop je met het programma en ga je terug naar DIP.

In een tweede rijtje komen slechts drie keuzen voor. De eerste is zoeken en dat werkt bij mij alleen maar met een joker erbij of het werkt in het geheel niet. Ik ben er nog niet achter waarom het soms fout gaat. De derde keuze is een hulpfunctie die bij keuzen meer mogelijkheden suggereert. Nogmaals, bij mij werkte de keuze functie niet goed, de help wel. Blijft over de keuze totaal. Dat is een mogelijkheid om een veld te tellen. Je kunt bij wijze van spreken een database autokosten maken.

Het veldje met de bedragen is met deze keuze dan te totaliseren. Ik heb het niet uitgetoetst. Wat volledig ontbreekt is

een import- dan wel een exportmogelijkheid. Ik heb een database geëxporteerd naar pc-file. Dit programma heeft mij kwa import en export mogelijkheden nog nooit in de steek gelaten, maar van deze database kon ook pc-file niets goed maken. Het formaat is net iets anders dan SDF. Een echte misser! De gegevens blijven nu dus beperkt tot deze versie van db. Ook babbelen met de PF-programmatuur is beperkt mogelijk. De editor leest het bestand voor zover dat zichtbaar is goed in. De rest maakt er of een zootje van of komt met corrupte mededelingen. Het lijkt er dus op dat db z'n spullen in PF formaat wegschrijft. Het blijft echter vreemd dat er geen export mogelijkheid is.

CONCLUSIE

Ik heb sterk de indruk dat dit een haastig in elkaar gezet programmaatje is. Veel functies werken nog niet naar behoren en dat is jammer want er is serieuze vraag naar iets dergelijks.

Een goede evaluatie door de programmeur (m/v) is beslist de moeite waard en dit programmaatje verdient het. Als de zaak dan toch overhoop gaat kunnen er direct een aantal dringende wensen worden meegenomen zoals achteraf wijzigen van het database ontwerp dan wel het wijzigen van veldnamen en de voorwaarden van het veld. Ook het kopiëren van een database ontwerp lijkt mij nuttig, want dan kun je van een bestaand ontwerp een nieuwe maken die net iets anders is.

Import en export van gegevens naar andere programmatuur op de pc. De zoekoptie kan nog wel wat verbeterd worden en help mag ook wel wat ruimer. Het aantal zinnige velden op een scherm

houdt bij 16 op, dat zijn er dus 6 meer dan nu! Een heuse handleiding maakt het geheel dan verder af en het oogt ook nog eens professioneel.

ERVARINGEN

Na de test en wat opmerkingen de praktijk. Deze tekst is verder afgemaakt op een tekstverwerker in de pc, omdat de kaart in de PF nu met andere zaken bezet is. Verder heb ik een papiertje gemaakt met daarop het scherm en dat gaat op de pc wat handiger dan in de PF, omdat er nu meer overzicht nodig is. Het papiertje fungeert als invulformulier voor een database ontwerp met db.

Vergissingen bij het invoeren van een definitie worden zo tot een minimum beperkt. Bekijk het voorbeeld in afbeelding 2 maar.

afbeelding 2

ONTWERP FORMULIER

.....	1
.....	2
.....	3
.....	4
.....	5
.....	6
.....	7
.....	8

	NAAM	TYPE	LENGTE	X-POS	Y-POS
Veld 1		...	..	..	..
Veld 2		...	..	..	..
Veld 3		...	..	..	..
Veld 4		...	..	..	..
Veld 5		...	..	..	..
Veld 6		...	..	..	..
Veld 7		...	..	..	..
Veld 8		...	..	..	..
Veld 9		...	..	..	..
Veld 10		...	..	..	..

Met dit formuliertje heb je alle belang-rijke data op een rijtje. Als je een definitie hebt ingevoerd kun je die bewaren door met Y te antwoorden. Daarna kom je direkt bij record 1 om deze in te vullen. Omdat het zelden voorkomt dat direkt na opgave van de definitie van de database deze wordt gevuld met data, zeker bij zo'n veld computertje als de PF, kun je met de ESC-toets eruit en er wordt een database bestand geschreven van 0 bytes. Deze mag niet worden gewist!

Een ander vervelend probleem is dat bij het invoeren van regel 8 er iets fout gaat. De regel wordt bij het invullen van de database op regel 9 geplaatst zodat alles 1 regel naar boven opschuift. Op zich gaat er niets verloren, maar je bent wel het overzicht kwijt. Advies is dus om regel acht niet te benutten als je overzicht wilt houden. De grootste definitie heeft bij mij 10 velden die in 7 regels is gepropt. Dat ging net en het was even puzzelen met de benaming van de velden, want niet alles laat zich helder en direkt begrijpbaar in acht letters verwoorden.

Sinds kort heb ik het telefoonnummer van het BBS van ATARI BENELUX ontvangen.

Inderdaad staat daar ook db nogwat in de lijst. Uit een (database) bestand blijkt dat dit programma uit de USA is gekomen. De antwoorden op de vraag van wie en wat aan de sysop werd kort en krachtig beantwoord. Het komt erop neer dat de sysop de bestanden sponst en niet meer dan dat. Ik zal proberen om mijn vragen voorgelegd te krijgen aan de sysop van COMPUSERVE. De beantwoording van die vragen zal naar ik verwacht dus nog wel even op zich laten wachten. Zodra ik meer weet zal ik dit via het clubblad bekend maken.

Ik blijf voorlopig rustig doorgaan met experimenteren. Zo is bijvoorbeeld deze tekst voor het grootste gedeelte op de PF geschreven in voornamelijk de trein.....

Joop Nijenhuis

ATARIMESSE DÜSSELDORF

Namens de vereniging ben ik in augustus naar Duitsland getogen om daar eens te kijken wat er in ons buurland op portfolio-gebied zoal te beleven valt. Met de vrijkaarten van ATARI-op zak in het enorme hallencomplex gezocht naar de twee hallen die door ATARI werden bezet. In deze hallen moet wel even gezocht worden naar de plaats waar de portfolio aan bod komt. Atari blijkt nog meer computers op de markt te brengen dan onze onvolprezen verenigingsmachine. Vooral de op deze beurs geïntroduceerde FALCON multimedia computer trekt natuurlijk veel bekijks. Voor de portfolio blijken twee blokken te zijn gereserveerd. Een voor handelaren en een voor wat meer hobbyisten. Bij de handelaren kom ik al snel de firma ATIN tegen die daar staan met hun 640 Kb machine en hun harddisk. Verder een Oostenrijkse firma die de door mij elders in dit blad beschreven floppydisk aan de man brengt. De duitse firma's waren legio, ik zal hieronder een beschrijving geven van produkten die mij zijn opgevallen. Bij de hobbyisten veel mensen met een specifiek programmaatje vaak veel te technisch voor mij. Wat er wel bovenuit stak was een klein standje van mensen uit Praag. Zij demonstreerden een adapter voor de

portfolio waarmee op een cassette recorder programma's en data kan worden bewaard. Elders in dit blad vindt u een uitgebreide beschrijving hiervan.

Voor mij was nog interessanter dat er in Tsjechoslowakeije een vereniging blijkt te bestaan bestaande uit 50 portfoliobezitters en 150 belangstellenden. U moet zich voorstellen dat het aanschaffen van een portfolio daar financieel nog al wat is. Met de woordvoerder van deze vereniging die in Duitsland woont heb ik afgesproken dat er in de toekomst contacten zullen plaatsvinden in de zin van uitwisseling van informatie e.d.

De belangrijkste artikelen van ons blad willen wij in het Duits vertalen en hopelijk willen zij zo vriendelijk zijn om hun artikelen ook in het Duits te vertalen zodat wij het in het Nederlands kunnen overzetten. Voor deze interessante uitwisseling zoeken wij in onze vereniging een lid die het Duits machtig is en ook tijd en enthousiasme in deze uitwisseling zou willen investeren. Wie durft!

Laat ik tot slot van dit artikel nog wat produkten opnoemen die mij op zijn gevallen en waarvan informatie over de leveranciers op het secretariaat te bevragen is.

RAM-kaarten tot 512 Kb (DM 448,-) en RAM-modulen tot 2048 Kb (DM 1698,-) Zo'n module verdwijnt niet geheel in de portfolio maar heeft een knobbel die eruit blijft steken).

Trans-drive: Dit is een module die met een kabel aan een desktop wordt verbonden waarna de portfolio gebruik kan maken van een van de diskettes in die desktop. (Prijs DM 168,-)

-Een gecombineerde parallele en seriële interface waaraan ook nog een kabel die aan een extern atari-diskettestation kan worden aangesloten. Dit externe diskettestation moet het SF 314/720 Kb zijn. (Prijs DM 398,-)

-Een portfolio met 512 Kb intern geheugen (Prijs DM 698,-) Men vergelijk de aanbieding van ATIN elders in dit blad.

-Een interface voor de portfolio waarop kaarten voor een normale pc kunnen worden aangesloten. Men kon mij geen prijs geven en heeft getracht mij uit te leggen dat dit vooral voor technische toepassingen nut heeft.

-Een barcode interface. Dit is een omgebouwde parallele interface waarop dus een barcode-leespen kan worden aangesloten. De prijs is mij ontgaan.

Al met al dus geen schokkende ontdekkingen te doen op deze beurs. Wel zou er iets moois kunnen groeien uit de samenwerking met de club uit Praag en omstreken waar wij u in een volgend nummer hopelijk meer over kunnen berichten.

G.W. Schuurman

PORTFOLIO 640 KB

Bij het gebruik van de Portfolio met de geheugen-uitbreiding van de firma Atin van 640 KB blijkt dat het inlezen van grote bestanden niet onbeperkt is. De interne software van de Portfolio heeft een beperking. Voor de agenda (dry) is dat 46851 bytes, voor de editor (txt) is dat 36148 bytes, voor het adresboek (adr) is dat 45300 bytes en voor de spreadsheet (wks) is dat 28435 bytes. Deze beperking blijft ook al is het werkgeheugen groter

dan 128 kb.

Bovenstaande waarden zijn getest met een werkgeheugen van 137 kb. Met de geheugenuitbreiding van 640 kb in samenwerking met de originele interne software van de Portfolio is het wel mogelijk een hele grote ramdisk (drive C) aan te maken en te gebruiken, hetgeen goed werkt. Misschien zijn er nog mensen die software ontwikkeld hebben voor een 640 KB Portfolio waarmee grotere bestanden ingelezen kunnen worden. Uw reactie hierop zien wij gaarne tegemoet.

GROOTCIRKEL

Onlangs heb ik een vakantie trip gemaakt per vliegtuig met vele tussenstops. Behalve dat ik op de Portfolio prima een reisverslag kon bijhouden en dat het adressen bestand voor de ansichtkaarten binnen handomdraai bereikbaar was, wilde ik ook uitrekenen hoeveel kilometer er steeds met het vliegtuig werd afgelegd. Uiteindelijk heb je hier alleen een formule voor nodig en steeds de coördinaten van begin en eindpunt. Zoiets zou natuurlijk heel mooi in basic kunnen maar met het worksheet lukte het ook. de grootcirkelformule voor de kortste afstand tussen twee punten op aarde is:

$$\cos(d) = \sin(a) * \sin(b) + \cos(a) * \cos(b) * \cos(l)$$
 Bedenk dat een coördinaat uit een noorder of zuiderbreedte en wester of oosterlengte bestaat. Deze, genoteerd in graden, vind je in de atlas. (a) staat voor de breedte van plaats A. (b) voor de breedte van plaats B. (l) is het verschil in de lengte van de twee punten A en B (het verschil dus tussen oost of west, stel 6 west en 12 oost dan $(l)=18$). Het antwoord (d) is een getalletje tussen de 1 en de -1, de cos daarvan en we krijgen het

antwoord in graden. aangezien 1 graad op de aarde 60 zeemijl is weten we nu de afstand tussen de punten!

Bijvoorbeeld Amsterdam-Los Angeles 8930 km. Los Angeles-Sydney 12085 km. De addertjes onder het gras zijn dat coördinaten in graden gegeven zijn en dus nog decimaal gemaakt moeten worden. Zo wordt 35.54 N decimaal 35,9. De pf werkt in radialen dus gebruik $\pi/180$. De delta lengte kan niet negatief zijn. Zorg dat bij afrondingen de sin of cos niet kleiner dan -1 of groter dan 1 worden. Deze problemen kunnen makkelijk met het if-statement opgelost worden. Op de eerstvolgende PD-disk zal het programmaatje grootc.wks worden opgenomen.

Tim Kok.

RAMKAART 5

Sinds een aantal maanden ben ik in het bezit van een 512 KB ramkaart voor de portfolio van het fabrikaat Becker & Partner. Al na een uur ermee gespeeld te hebben bleek dat er iets niet goed mee was, d.w.z. ik kreeg vervormde bestanden. Bij het overzetten van bestanden met de Atari Card Reader en het inlezen in de Portfolio werden de bestanden vervormd, Na overleg met de leverancier Dutch Connection, die hier nog niet eerder problemen mee had gehad, werd afgesproken dat hij contact op zou nemen met de fabrikant.

Na een aantal weken kwam er een bericht over het desbetreffende probleem. De Portfolio zou over een aantal fouten beschikken wat betreft de adressering van ramkaarten groter dan 128 KB. Dit houdt in dat als er met grote bestanden, en een

Card Reader gewerkt wordt, de Portfolio de fout in gaat omdat de PC waar de Card Reader in zit de bestanden goed op de ramkaart zet, terwijl de portfolio de bestanden van verkeerde adressering inleest en zodoende versnippert.

Becker & Partner heeft hiervoor een soort update.com gemaakt die deze fouten van de Portfolio recht zet. Dit programma heet xdrive.com en moet op drive C geplaatst worden. Het programma Xdrive.com moet op de eerste regel in de autoexec.bat worden aangeroepen, waarna de ramkaart perfect werkt.

Leverancier: Dutch Connection, telefoon 01858-13259 Fax 01858-20727.

NIEUW BEGIN

Wie geregeld een nieuw programma op de Portfolio uitprobeert heeft gemerkt dat de computer nogal een vast loopt. Niet elk Dos-programma is immers zonder meer geschikt voor de Portfolio. Dat kan bijvoorbeeld komen omdat er te weinig geheugen beschikbaar is, of omdat het programma niet met het scherm overweg kan. Het resultaat: een vastloper en dat betekent opnieuw starten (een 'reset'). Het eenvoudigst is het tegelijk indrukken van de toetsen CTRL-ALT-DEL. Als het meezit start de Portfolio en kun je weer verder werken. Als dat niet helpt moet er met een pin (tandenstoker o.i.d.) in het gaatje van aan de onderkant van de computer worden geprikt. Maar zelfs dat helpt niet altijd en de computer blijft muurvast zitten, of blijft steeds dezelfde dingen doen (in jargon 'hij zit in een loop'). Er zit dan niets anders op dan de batterijen er uit halen en met een pin tegen het metalen lipje achter de eerste batterij te

drukken zoals in de handleiding wordt aangegeven. Soms is zelfs dat niet afdoende en moet de Portfolio enige tijd zonder batterijen worden weggelegd. In de eerste twee gevallen is er niet veel aan de hand: na CTRL-ALT-DEL blijft de C-schijf (RAM-disk) blijft alle bestanden erop intact en blijven ook datum en tijd op de juiste waarde staan, in het tweede geval gaan datum en tijd echter verloren. Het is ernstiger als de batterijen er uit moeten. De C-schijf verdwijnt, met alle bestanden die er op staan. Hier zitten essentiële bestanden bij, zoals het bestand met de standaardinstellingen voor de ingebouwde software en het agenda-bestand met de alarms. Als de C-schijf verloren gaat kan het een heel werk zijn alles weer in de oude staat te brengen. Gelukkig kan dat volledig worden geautomatiseerd met het volgende AUTOEXEC.BAT bestand. Dit werkt overigens alleen met een geheugenkaartje dat als A-schijf functioneert. Verder zijn twee andere .BAT-bestanden nodig plus een tweetal programma's.

AUTOEXEC.BAT

```
@echo off
:begin
if exist c:\config.sys goto init
if exist a:\0.0 goto config
copy a:\sys\0.0 a:\ > nul
a:\ramdisk
goto config

:config
copy a:\sys\config.sys c:\ > nul
copy a:\sys\permdat.dat c:\system > nul
copy a:\comm\her*. * c:\ > nul
copy a:\sys\diary.dry c:\system > nul
a:\herstart
```

```
:init
prompt $p$g
if exist a:\0.0 time
if exist a:\0.0 date
if exist a:\0.0 del a:\0.0
cls
```

```
a:\update > nul
a:\keybui
a:\anarkey -a400 -s2 -x\ > nul
path=a:\;c:\;a:\bat;a:\comm
a:\bat\ldl
cls
```

RAMDISK.BAT

```
@fake 0 "fdisk 10" 13 "Y" 13
(Wie een grotere ramdisk wil moet '10'
vervangen door de gewenste
waarde)
```

HERSTART.BAT

```
@fake"portboot" 13"
```

De programma's die nodig zijn:
 FAKE.COM
 PORTBOOT.EXE
 en het bestand 0.0, dat je zelf kunt maken door de EDITOR te starten, het scherm leeg te maken en met de naam 0.0 weer op te slaan. Dit levert een bestand van nul bytes op dat geen schijfruimte inneemt. De programma's in het public domain te vinden (zie de PFV-schijven). (Zie voor de mogelijkheden van FAKE Portfolioblad nummer 1).
 Verder is het nodig op A: een subdirectory te maken waarin een kopie (backup) komt te staan van de C-schijf. Misschien is het een overbodige opmerking, maar wil de hier beschreven procedure zinvol zijn dan is het nodig om regel-

matig de hele inhoud van C: (inclusief C:\SYSTEM) naar A: te schrijven.

Hieronder volgt AUTOEXEC.BAT plus de uitleg:

```
@echo off
:begin
if exist c:\config.sys goto init
(hier wordt bekeken of er een C-schijf
met CONFIG.SYS bestaat, dat is het
geval wordt er naar 'init' gesprongen)
if exist a:\0.0 goto config
(als bestand 0.0 bestaat wordt er naar
'config' gesprongen)
copy a:\sys\0.0 a:\ > nul
(hier wordt 0.0 naar a:\ gekopieerd, zodat
er op kan worden
gecontroleerd, > nul betekent dat er niets
op het scherm komt)
a:\ramdisk
(Hier wordt ramdisk C: gemaakt)
goto config
```

```
:config
copy a:\sys\config.sys c:\ > nul
copy a:\sys\permdata.dat c:\system > nul
copy a:\sys\diary.dry c:\system > nul
(Deze regels dienen om de bestanden
weer naar C: en C:\SYSTEM te schrijven,
op deze plaats moeten ook de andere
bestanden die op C: horen worden
gekopieerd)
a:\herstart
(Hier wordt de machine softwarematig
opnieuw gestart zodat de instellingen uit
CONFIG.SYS en PERMDATA.DAT
kunnen worden geactiveerd)
:init
prompt $p$g
if exist a:\0.0 time
if exist a:\0.0 date
if exist a:\0.0 del a:\0.0
```

(Als 0.0 bestaat wordt de Portfolio voor het eerst gestart en zijn de datum en tijd onjuist, met bovenstaande regels wordt om de nieuwe datum en tijd gevraagd, waarna 0.0 wordt verwijderd. Na CTRL-ALT-DEL worden deze regels dus overgeslagen)

```
cls
a:\update > nul
a:\keybui
a:\anarkey -a400 -s2 -x\ > nul
a:\bat\ld1
path=a:\c:\a:\bat;a:\comm
cls
```

(In bovenstaande regels - uit mijn eigen AUTOEXEC.BAT - worden enkele programma's geactiveerd en wordt het pad ingesteld. Dit is voor elke gebruiker natuurlijk anders!)

Hans van Raaij

CHECK WRITER

De naam van dit programma dekt niet geheel de lading. Het programma is afkomstig uit Canada waar het betalingsverkeer erg veel via cheques verloopt. Behalve het registreren van cheques kan n.l. een bescheiden boekhouding worden gevoerd. Het programma is onze vereniging gedurende enige tijd ter beschikking gesteld door de firma Faster Systems te Eindhoven.

Het pakket bestaat uit een Rom-kaartje (die niet helemaal in de portfolio verdwijnt maar een soort knobbel uit laat steken) en een boekje. Om ermee aan de slag te gaan dus het kaartje in de portfolio gestoken. Er kan gekozen worden voor opslag van de gegevens op de C: drive of opslag op een Ram-kaartje. Vanwege de

duurzaamheid van de gegevensopslag heb ik gekozen voor opslag op een Ram-kaartje. De portfolio wordt dan uitgeschakeld en het programmakaartje kan verwisseld worden voor m'n eigen Ram-kaartje. Na ingevuld te hebben op welk bedrijf/persoon de boekhouding betrekking heeft en wat de eerste datum van het fiscale jaar is, belanden wij in het hoofdmenu.

De keuze bestaat uit: Informatie/journaal/Budget/output of quit. Bij keuze informatie kan de datum worden gewijzigd, en is het mogelijk boekingen te maken die een aantal maanden kunnen worden herhaald. In keuze journaal kunnen grootboekrekeningen worden gemaakt die in een van de zeven rekeninggroepen moeten worden ingedeeld. (Vlottende activa/Vaste activa/vlottende passiva/langlopende passiva/Kapitaal/Baten en lasten). Wanneer het rekeningschema is ingebracht kunnen de boekingen plaatsvinden.

ECHTER! Het gebruik van debet en credit is het programma vreemd! Er is voor niet boekhoudkundig geschoolden een soort truc bedacht om boekhouden begrijpelijk te maken. Bijvoorbeeld de verkoop van Public Domain software zou ik boeken als: Dt. Bank f 4,35 / Cr. bruto verkoopopbrengst PD f 4,35. Het programma zegt: Er komt geld op de bank binnen dus het banksaldo verhoogt: + bank f 4,35. De opbrengst op PD verkoop verhoogt zich ook dus + Bruto verkoopopbrengst PD f 4,35. Hierna is wonder boven wonder de boeking voor het programma in evenwicht en kan de boeking gesaved worden.

Voor mij is deze gang van zaken onverteerbaar. Ik ben nu eenmaal gewend om opbrengsten met een -(min) dus credit te

EXTERNE DISK DRIVE VOOR DE PORTFOLIO

Deze kleine (16x13,5x4,5 cm!) disk drive voor 'handheld' en 'palmtop' computers zoals de Portfolio leest en schrijft 3.5" MS-DOS diskettes (720 Kb/1.44Mb). De compacte drive werkt op batterijen of op een netadapter; ook een auto-adapter is leverbaar.

Er zijn drivers beschikbaar voor HP, Psion en andere palmtop-computers. Aan te sluiten via de seriële poort. De drive is ook aansluitbaar op uw PC als extern diskette-station. Dit is een universele drive en daarmee een betaalbaar alternatief voor kostbare RAM-kaarten. Kortom dé oplossing waarop portfolio-gebruikers wachten. Het apparaat schakelt zich, net als de Portfolio, na 1 minuut niet-gebruik, automatisch uit.

**Deze externe disk drive inclusief adapter en interface kabel,
kosten u slechts **f 787,50** excl. BTW.**

[illegible]

faster
systems

Faster Systems
Blesterweg 15 5615 AE Eindhoven
Tel: 040-116724 / 116729
Fax: 040-116736

CITIZEN PN48 PORTFOLIO/ NOTEBOOK PRINTER.

Dit "broodje printer" is niet groter dan 30x9x5 cm (lxbxh).
48 Naalden printen op A4 formaat onberispelijke brieven
(tot 360x360 dpi). Via de parallel-interface aan te sluiten.
Correspondentie vanuit uw "binnenzak" is hiermee een feit.

Deze perfecte printer kost f 1100,-- excl. BTW.

Wij leveren ook andere Portfolio produkten zoals het "GROTE"
Portfolioboek, een Portfolio-MacIntosh link en P-base een
del. database.

Bovendien is er een uitgebreide kollektie PD-software voor vaste
klanten tegen gereduceerde prijzen.

**faster
systems**

Faster Systems
Blesterweg 15 5615 AE Eindhoven
Tel: 040-116724 / 116729
Fax: 040-116736

boeken. Het programma heeft voor mij verder het nadeel dat slechts een maand aan boekingen kan worden bewaard op schijf (pardon ik bedoel natuurlijk kaart) Na een maand moet de hele boel uitgeprint worden alvorens de volgende maand in te kunnen gaan. Rest mij te zeggen dat de printmogelijkheden heel behoorlijk zijn.

Prijs: f 279,65 incl.

Conclusie: Dit programma is geen aanrader voor wie een boekhoudpakketje voor de portfolio zoekt. De kwaliteiten van het programma zijn m.i. beter te gebruiken in het land van herkomst (Canada) dan dat het hier zijn nut afwerpt.

G.W. Schuurman.

FLOPPYDRIVE VOOR PORTFOLIO!

Bij de firma faster-systems te Eindhoven heeft het bestuur een zeker nog portable te noemen drive onder de loep genomen waarin met 3.5 inch floppy's kan worden gewerkt. De afmeting is in mm 162 x 135 x 43. Het gewicht is ongeveer 1,2 KG inclusief batterijen.

Het is een ongekennde luxe als er ineens zo'n 1.44 megabyte aan software direct aan je portfoliootje met seriële interface hangt. De drive werkt prima. Het enige minpunt is de lage snelheid waarmee de gegevensoverdracht plaatsvindt. Dit ligt aan de maximale baudrate waarmee de portfolio gegevens over de seriële interface kan sturen nl. met 9600 baud. De diskdrive heeft de mogelijkheid om tot 38400 baud te gaan. Dit biedt dus perspectief als de drive aan een desktop wordt gekoppeld.

De stroomvoorziening kan verzorgd worden door de meegeleverde adapter maar ook door de zes batterijen die in de drive een plaatsje hebben gevonden. In de testopstelling waren dit oplaadbare batterijen. De drive laadt deze echter niet zelf op zodat een dubbele set aangeschaft dient te worden voor permanent gebruik. Om stroom te sparen schakelt het apparaat zich na een minuut onaangeroerd te zijn automatisch uit.

Het is ook mogelijk de drive in de auto aan de sigaretten-aansteker aan te sluiten. Dit echter alleen als de motor niet aanstaat. Bij een lopende motor wordt de spanning te hoog zo heb ik mij laten vertellen. De drive kost f 925,31 (incl 17.5 % btw)

Conclusie: Had ik hem maar! Een prachtig apparaat dat een schitterende aanvulling voor de portfolio vormt.

G.W. Schuurman.

PBASE

Pbase is een databaseprogramma van 60832 bytes groot voor de Portfolio en is volledig menu-gestuurd. Met een database-programma is het mogelijk om van te voren gedefinieerde velden met veldnamen en een bepaalde lengte aan te maken. Deze database bestanden zijn op alle velden te sorteren en te bekijken. In tegestelling tot het adressen-programma in de Portfolio zelf, dat kan maar op een veld gesorteerd worden.

In Pbase zitten zoekfuncties die via vergelijkings operatoren werken, wat veel combinatie mogelijk maakt.

Het programma wordt geleverd op een romkaart en is beveiligd tegen kopiëren. Het kan dus niet op een ramkaartje gezet

worden. Bij het opstarten van het programma moet het romkaartje iedere keer in de Portfolio gestoken worden als men het programma daadwerkelijk heeft verlaten. Het programma heeft minimaal 70 KB werkruimte nodig. De ramdisk mag dus niet groter zijn dan 48 KB. Voor een Portfolio met 128 KB en 70 KB werkruimte houdt dat in dat er geen andere applicaties gedraaid kunnen worden anders dan Pbase volledig te verlaten.

Bij het werken met een ramkaart in drive A moet na het laden van het programma uit de romkaart de computer uitgezet worden. Hierna kan men de romkaart verwijderen en de ramkaart er weer insteken voor het wegschrijven van de bestanden. Als men de computer alleen maar afschakelt blijft het programma dus gewoon in het geheugen zitten. Zet men de computer weer aan dan kan je gewoon verder werken met Pbase.

Een door Pbase smengesteld record is in vergelijking met het Portfolio adressenboek zuiniger met diskruimte. Bij twee dezelfde ingevoerde hoeveelheden data heeft het ADR. bestand 103 bytes nodig en het Pbase bestand PBF 97 bytes. Let wel er is wel een OVL (overlay) bestand nodig voor Pbase wat in bovengenoemd geval 134 bytes was, hetgeen inhoudt dat na 23,3333 ingevoerde records beide bestanden even groot zijn. Worden er meer record ingevoerd dan wint Pbase van het in ROM ingebakken adressen bestand.

Bij het definiëren van een database met Pbase V2.0 krijgen we te maken met drie soorten velden nl. character, integer en floatingpoint velden. De laatste 2 velden zijn in een gewone database ook wel bekend als een numeriek veld. Deze scheiding komt voort uit de beperkte

opslagcapaciteit van de Portfolio.

Een floatingpoint veld neemt twee maal zoveel ruimte in beslag als een integer. De velden, maximaal 25 kunnen niet langer zijn dan 20 tekens. Bij het opzetten van een database is het mogelijk verkeerd geformuleerde velden te verwijderen of velden tussen te voegen. Is een bestand eenmaal gecreëerd en weggeschreven naar een ramkaart of geheugen dan kan er niets meer aan veranderd worden.

Het invoeren van gegevens is ook menu gestuurd onder de functie ADD. Bij het opzoeken van data moet je helaas wel exact intypen wat er ingevoerd is, zowel hoofdletters als kleine letters in de juiste volgorde. Het programma vindt het juiste record niet als bijvoorbeeld de eerste letter van een naam met een hoofdletter is geschreven en je schrijft in de zoekstring die naam met een kleine letter. Dit is wel jammer.

Wat ook jammer is, is het ontbreken van de browse functie in het programma. Een browse functie is een functie waarmee je door een bestand heen kan scrollen, en alle records kan bekijken op alle velden. Bestaande record kunnen gemakkelijk worden veranderd met de modify optie. Printen van bestanden kan met de printfunctie die het programma rijk is. Er kan op selectieve wijze geprint worden maar er is ook een mogelijkheid aanwezig labels of stickers te printen in elk gewenst formaat en met de door de gebruiker uitgekozen velden.

Het printen van reports is mogelijk nadat eerst een reportformaat is samengesteld. Een report formaat is een stukje van het programma dat een programmatie maakt dat de data in een bepaalde volgorde zet bij het printen. Het kan tevoren door de gebruiker worden geprogrammeerd. Dit

programmeren gaat ook weer met menus. Bij de versie 2.0 van Pbase is het ook mogelijk om bestanden van Dbase te importeren. Het bestand van Dbase moet dan eerst wel geëxporteerd worden naar een ASCII bestand, waarna het bij Pbase ingelezen kan worden. Onderstaand overzicht van de velden die gebruikt kunnen worden

DBASE	PBASE
Numeric	Float or Int.
Character	Char.
Date	Char.
Memo	Niet te gebruiken.

Pbase V2.0 wordt geleverd incl. engelstalige handleiding door Faster Systems en kost fl 252,- excl. BTW en porto kosten.

Faster Systems is gevestigd aan de Biesterweg 15 5615 AE Eindhoven. Telefoon 040-116724 of 116729 Fax 040-116736.

PORTFOLIO GRAFISCH

De Portfolio wordt volwassen, hij roept om hulp, praat, piept en musiceert. De meest onderschatte functies was de spreadsheet zo kwam onlangs nog uit de enquête naar voor.

Dit artikel gaat over de grafische mogelijkheden van de Portfolio. Destijds een nog vrij onbekend fenomeen, en eigenlijk niet serieus te nemen kwa mogelijkheden; tot voor kort!

Ik zal in dit artikel niet uitwijden over de mogelijkheid om als software ontwikkelaar animaties met geluid te laten maken. Maar wat meer algemeen bruik-

bare mogelijkheden bespreken.

Een overzicht van programma's op de PD-schijven:

PD1

functio.* > grafiek wiskundige form

graphio.* > staafgrafiek uit sheet

PD5

bio.* > grafiek bioritme

PD7

pgcap.* > snapshot van het scherm

PD14

spaint.* > tekenprogramma

PD?

pgconv.* > conversie van pgf/pgt/pgc naar pgc/img/wpg

Voor de echte programmeurs hebben we pfgraph.* en pfhires.*. Deze zullen echter niet door mij worden beproven.

Allereerst iets over functio, dit programma doet precies wat je als liever lui dan moe middelbare scholier miste bij de wiskundeles. Het tekent de grafiek van een vergelijking voor je uit. Voor mij komt het 12 jaar te laat, maar het is zeker een leuk programma.

Een voorbeeld van wat er mogelijk is met een reeks batch-files en een grafisch programma zal ik laten zien aan de hand van graphio, een staafgrafiek programma van Sjoerd Spoelstra. Het programma haalt uit de clipboard een onder elkaar geplaatste reeks getallen en maakt er een staaf grafiek van. Standaard werk je vanuit een colom, maar vanuit een rij kan ook. Dit laatste vereist het gebruik van een reeks batchfiles. Deze reeks moet de rij in de editor omvormen tot een colom. Met behulp van het veelgeroemde programma fake.com (keybord simulatie) is het zo mogelijk vanuit een aandelensheet, een week verzamellijst samen te stellen waaruit graphio zijn getallen haalt. gevolg

een grafisch jaaroverzicht van een bepaald aandeel of index.

Wil je weten of het een maand wordt van up en downs op fysiek, emotioneel en intellectueel gebied, dan is bio.exe de goede keus. Het programma genereert een bioritme grafiek waar dat in te zien is.

Van al dit moois maakt pgcap een snapshot en slaat dit op als srceenx.pgf (grafisch) of *.pgt (tekst). Leuk bijvoorbeeld om het weekoverzicht uit de pocket planner vast te leggen.

Een nieuw ontdekt programma is pgconv.com. het converteert .pgt .pgf en .pgc bestanden naar .pgc .wpg(!) en .img(!). het img bestand heb ik niet als zodanig kunnen laden in b.v. pagemaker. Het .wpg bestand wel.

Spaint is het teken programma tekst lijnen circels cubussen en het manipuleren van blokken, het is allemaal mogelijk. Enige beperkingen zijn de tekening is maximaal een scherm, en er is geen print mogelijkheid aan het programma gekoppeld.

Toch denk ik dat het reëel is te stellen dat e.a. goed bruikbaar is. Het vraagt er m.i. om, om er zowel zakelijk als prive mee te stoeien.

De zeer beperkte print mogelijkheden vind ik een groot nadeel. Graphio doet een poging, maar dubbele horizontale lijnen in een staalgrafiek is niet fraai. Graphio bewaard trouwens geen scherm. We zullen nog even moeten wachten tot de memo die uit de Portfolio rolt verlevendigd is met een grafiek en bedrijfslogo. Deze wensen heb ik voorzichtigh bij de adviseurs van de vereniging neergelegd. Het is tenslotte gewoon niet handig om eerst een scherm te vangen, dat bij te werken, te backuppen naar je pc en dan te printen. Eureka het lukt, roep je uit als het dan zover is. Maar handig is

anders, en daar hadden we de Portfolio toch voor.

De Portfolio wordt misschien niet door iedereen voor vol aangezien. Ondertussen heb wel ik de multimedia in mijn (binnen)zak. Dat is toch iets om trots op te zijn.

De beschreven programma's en batchfiles zullen bij voldoende belangstelling op Portfolio-pd verschijnen

Kurt van Kasteren

GOEDKOOP OPSLAGMEDIUM VOOR PORTFOLIO

Oplag van gegevens is het zwakke punt van de Portfolio. Het bewaren van data in de Portfolio zelf is riskant, omdat je de gegevens kwijt raakt als de batterijen (te) leeg zijn. Het bewaren op een geheugenkaartje is duur tot zeer duur. Dan nog blijft het probleem dat je 'oude' gegevens, die toch bewaard dienen te blijven, maar waarvoor geen plaats meer is op de dure geheugenkaart, nergens anders kunt opslaan. Tenzij je een kaartlezer en PC hebt. Maar dat is nog weer duurder. Ondermeer uit de enquête in dit blad, en uit vele gesprekken via de technische-hulptelefoon, blijkt bovendien dat een aanzienlijke groep Portfolio-bezitters alleen een Portfolio heeft. En zelfs geen geheugenkaartje bezit.

Voor de laatste groep is de nieuwste vinding op Portfolio-gebied 'het ei van Columbus'. Zelfs voor mensen die een geheugenkaart hebben, zal deze nieuwste loot aan de Portfolio-stam een handige aanvulling betekenen:

BEWAAR UW GEGEVENS UIT DE

TIPS EN TRUCS

Atari heeft weer een informatiebulletin met tips voor het gebruik van de Portfolio uitgebracht. Aangezien dit blad de gemiddelde gebruiker niet bereikt, drukken wij de tips in ons blad af (met dank aan Atari). Ter lering ende vermaeck.

- Mijn geheugen is vol. Toch heb ik nog geen 100 adressen ingevoerd. In heb toch 128 Kb beschikbaar?

De 128 Kb is niet geheel beschikbaar. Het wordt gesplitst in een gedeelte werkgeheugen en een gedeelte opslaggeheugen (de C-drive). Als er bij het installeren niets wordt gewijzigd, dat wordt de Portfolio automatisch ingesteld met een C-drive van 32 Kb en de rest werkgeheugen. Deze verdeling kan achteraf worden veranderd door middel van het commando FDISK nn (nn = de grootte van de C-drive). Bij dit commando wordt alles gewist, dus het is noodzakelijk eerst een back-up te maken van de bestanden die eventueel reeds aanwezig zijn op de C-drive (kopiëren naar een RAM-kaart en/of PC).

NB. Maak de nn niet groter dan ongeveer 50 Kb, om te voorkomen dat bestanden te groot worden voor het werkgeheugen.

- Mijn geheugen wordt te klein, kan dit worden uitgebreid?

Ja, zowel intern als extern kan de Portfolio worden uitgebreid tot 640 Kb. Dit wordt niet door Atari gedaan maar door de firma ATIN te Leiden (zie ook de advertentie in dit blad). Extern gaat dat met modules van 256 Kb. Deze zijn verkrijgbaar via de Portfolio-dealer. RAM-kaarten zijn géén geheugenuitbreiding, maar moeten worden gezien als uitbreiding van de opslagcapaciteit (net als

diskettes voor een andere computer).

- Problemen met filetransfer: De Portfolio staat op transmit en de PC op receive. Er gebeurt niets. Wat is er aan de hand?

Eén van beide computers moet worden ingesteld als SERVER. Pas dan kan de computer die op 'server' staat op afstand worden bediend.

- Zowel de Portfolio als de PC staan goed ingesteld, toch blijven beide staan op WAITING VOOR CONNECTION.

- Wordt de juiste kabel gebruikt? 25 pins connectoren met pennetjes aan beide zijden, 1 op 1 doorverbonden.

- Is de kabel op de juiste poort van de PC aangesloten? Normaal gesproken moet dat LPT1 zijn, maar er is ook een programma om via LPT2 te communiceren beschikbaar onder de naam FT2.COM (verkrijgbaar uit het public domain).

- Is de Portfolio gekoppeld aan een laptop computer? Er zijn namelijk laptops die een te lage spanning op hun printerpoort hebben. De file transfer werkt dan niet. Hiervoor is geen oplossing.

- Is de PC honderd procent IBM-compatibel. Zo niet, dan werkt het niet.

- De Portfolio is aan een Atari ST(E) gekoppeld, die voorzien is van een PC/AT Speed - Vortex emulator, er is geen verbinding.

De emulatoren emuleren de printerpoort niet volledig, dus transfer is niet mogelijk. Wel is het mogelijk onder TOS met de Portfolio te communiceren. Dit kan door middel van Folio-Talk (speciale kabel met software), verkrijgbaar bij de dealers.

- De Portfolio is uitgerust met een seriële interface, er wordt gebruik gemaakt van een zogenaamde nulmodem-kabel. In de setup van de Portfolio wordt deze ingesteld op server. Toch komt er geen verbinding tot stand.

De ingebouwde transfer software van de Portfolio is alleen geschikt voor parallelle transfer. Om toch via het serieel interface te kunnen communiceren, moet op de Portfolio een programma voor seriële communicatie worden gebruikt. In het public domain is zo'n programma beschikbaar onder de naam XTERM2.COM.

- De Portfolio geeft geen beeld, maar de key-clicks zijn nog wel hoorbaar.

Probeer het contrast van het beeld te verhogen door de Atari- toets met de pijl omhoog ingedrukt te houden.

- De Portfolio geeft bij het commando DIR alleen rommel over het beeld.

De geheugenstructuur is beschadigd. Alle gegevens zijn onherroepelijk verloren. De snelste oplossing is het commando FDISK nn, dit herstelt de C-drive.

- De Portfolio geeft: SYSTEM ERROR NOTE WHAT...., wat nu?

- Probeer de Portfolio te resetten door CTRL-ALT-DEL toetsen tegelijk in te drukken. Als dit lukt, wis of hernoem het programma of bestand dat de foutmelding veroorzaakte. Of plaats het programma UPDATE.COM (in de public domain verkrijgbaar) in AUTOEXEC.BAT.

- Lukt CTRL-ALT-DEL niet probeer dan de reset-knop aan de onderkant van de Portfolio (gegevens gaan dan vaak niet verloren).

- Als dat niet lukt, batterijen eruit (en adapter eruit) en een half uur wachten.

- Lukt dat ook niet, raadpleeg dan uw dealer of Atari.

- Bestaat er software speciaal voor de Portfolio?

Ja, zowel commercieel als gratis via het zogeheten public domain. Deze laatste

software is verkrijgbaar op bulletinboards (alleen met modem te bereiken) en uiteraard via de Portfolio Vereniging (zie elders in dit blad).

- Kun je programmeren op de Portfolio?

Ja, met de verschillende programmeertalen, die zowel commercieel als in de public domain verkrijgbaar zijn. Ook is het mogelijk om software voor de Portfolio op een PC te ontwikkelen. Overigens is enige kennis van de beperkingen van de Portfolio aan te bevelen. Die kennis kan worden verkregen uit het Technical Reference Manual. Dat kan schriftelijk voor f 99,- besteld worden bij Atari, Postbus 70, 4130 EB Vianen. Vragen over de bediening, zoals 'hoe moet een bestand verwijderd worden' of 'hoe wordt een bestand geladen', worden hier niet beantwoord. De antwoorden hierop staan beschreven in de handleiding en behoren tot de categorie die in computerkringen wel bekend staat als 'RTFM' (read the fucking manual)

PORTFOLIO OP EEN GEWOON CASSETTE-BANDJE.

Iedereen heeft wel ergens een cassette-recorder, mono of stereo, groot of klein. De opslag hierop kost vrijwel niets (de prijs van een cassette-bandje). Vroeger, in de antieke tijden van de computer - een jaar of acht geleden of zo - was dat overigens een normale manier om computergegevens voor het nageslacht te bewaren: op magneet-band. Waarom zou je gegevens uit de Portfolio niet op tape zetten, als de 'moderne' methodes zo verrekke duur zijn? Het enige dat men nodig heeft, is een manier om data vanuit de Portfolio op tape te krijgen.

En die manier is er nu: de 'PORTWALK'. Dit is een stukje electronica met een kabeltje, aan te sluiten via de printer-interface van de Portfolio, voor de prijs van nog geen 150 gulden. Met dit apparaatje, kun je desnoods Mega-bytes aan informatie veilig opslaan voor een paar gulden. Het is ook ideaal voor een zak-computer, want de Portwalk weegt vrijwel niets en is slechts een paar centimeter groot. (De electronica is ingebouwd in de connector van het aansluitkabeltje).

Het apparaatje biedt voor mensen die vaak op reis zijn, handige extra mogelijkheden: Je kunt zo de Portfolio aansluiten op een kleine, batterij- gevoede memo-recorder en zo kostbare gegevens nog eens extra veilig opslaan.

Zelfs de trotse bezitters van een flinke geheugenkaart van bijvoorbeeld 128 of 256Kb zouden nog wel eens baat bij de Portwalk kunnen hebben: Loopt de omvang van je teksten en berekeningen in de Portfolio uit de hand, sla dan een kopie op tape via cassette-deck, pocket-recorder of walkman.

We hebben het apparaatje enige tijd te

leen gehad van de Nederlandse importeur en in de praktijk blijkt het heel goed te werken. Meegeleverd worden twee programmaatjes voor de Portfolio, eentje om te schrijven en eentje om te lezen. Deze software is redelijk soepel, zodat de meeste mensen er weinig moeite mee zullen hebben. Het is ook redelijk veilig, want je kunt opdracht geven om de data voor alle zekerheid met meerdere kopieën tegelijk op te slaan. Ook is het mogelijk om zonder namen te geven de hele inhoud van de Portfolio naar tape weg te schrijven (via *.**) en natuurlijk ook weer zo terug te lezen. Wat nog handiger is, als je de namen van de weggeschreven files vergeten mocht zijn.

Zoals gezegd, de Portwalk werkt samen met allerlei soorten recorders via de microfoon-ingang (voor technici: via de software kan desgewenst zelfs de uitgangsspanning veranderd worden, zodat de apparatuur ook aan de lijn-ingang van een tape- of cassette-dek aangesloten kan worden). De Portwalk kan zowel met mono- als stereo-recorders werken. Dat laatste, in stereo, is technisch behoorlijk knap gemaakt. In stereo worden de gegevens namelijk op twee kanalen tegelijk weggeschreven. Hierdoor gaat het lezen/schrijven tweemaal zo snel als in mono. Ook is het mogelijk om de transmissiesnelheid te regelen (van 600 - 2400 baud). Dit is gedaan om (kwaliteits)problemen met verschillende tape-soorten te kunnen opvangen.

We hebben aan het apparaat eigenlijk maar een foutje kunnen ontdekken, een zgn 'bug' in de software. Alhoewel, het kan ook een nog een Portfolio-bug zijn. De software geeft een fout-melding (divide by zero-error) wanneer geprobeerd wordt een 'lege' (nul bytes) file

weg te schrijven naar tape. Erg is dat niet, want waarom zou je een lege file willen bewaren? Men moet dus bij het 'back-uppen' opletten dat er geen lege files (bijvoorbeeld een nooit gebruikte agenda) tussen zit, want anders wordt het back-uppen voortijdig afgebroken.

De Portwalk wordt in ons land geïmporteerd door Dutch Connection (tel. 01858-13259, fax 20727), dezelfde firma die ook de grotere Portfolio-geheugenkaarten van 256 en 512Kb importeert.

Egbert de Rooij

PORTFOLIOPRINTER

Tijdens het bezoek aan de firma FASTER-systems viel mijn oog op een bijzonder aardige portable printer die opviel doordat hij de mogelijkheid biedt op A4-papier af te drukken.

De afmetingen zijn 30x9x5 cm. De voeding bestaat uit een netvoeding of uit gebruik van een accu-cel die oplaadbaar is en het ongeveer 30 pagina's A4 volhoudt waarna aan de netvoeding "bijgetankt" moet worden.

De kwaliteit van de print is hoog er wordt dan ook geprint met 48 naalden. De snelheid hangt af van de pitch die gebruikt wordt: bij 10 cpi is de snelheid 53 cps (char. per seconde), bij 12 cpi is de snelheid 64 cps, bij 15 cpi is de snelheid 80 cps, bij 20 cpi is de snelheid 106 cps. Deze snelheid valt mij niet tegen zeker als je bedenkt dat er unidirectioneel wordt geprint. (unidirectioneel = slechts vanuit een richting printen, van links naar rechts en daarna weer naar links zonder te printen). De printer is uitgerust met een buffer van 32 Kb zodat je met de portfolio al weer verder kunt als de printer nog

bezig is.

De volgende karaktersets worden ondersteund: ASCII 96 char, International 32 char, IBM char en graphics, IBM codepage 437, 850, 860, 863, en 865. Dan is nog te vermelden dat verschillende fonts ondersteund worden nl. CTZ Courier en CTZ Roman. Belangrijk is verder nog te weten dat verschillende printers geëmuleerd kunnen worden nl. de Epson LQ 500/850, IBM Proprinter X24 of NEC P6.

De printer maakt gebruik van een printercardrige die volgens de handleiding zo'n 100 vel A4 kan beprinten. De cardrige kan in twee kwaliteiten worden verkregen single strike of multistrike. In de single strike versie wordt het printlint steeds een letterbreedte verschoven. Voor iedere letter is dus een vers stukje lint beschikbaar. In de multi strike versie wordt slechts een halve letterbreedte verschoven. Naar verluidt is het kwaliteitsverlies gering terwijl de lint dus twee keer zo lang meegaat.

De bruto adviesprijs van beide typen linten bedraagt f 12,- (volgens opgave van importeur Geveke te Amsterdam). De portabiliteit van deze printer wordt onderstreept door de mooie draagtas die bij de printer wordt geleverd.

Conclusie: Dure maar schitterende printer die bij minimale afmeting toch een verzorgde A4 afdruk maakt.

G.W. Schuurman.

WENSENLIJST

Ik las dat men in het Portfolio forum op Compuserve USA is begonnen met een WISH LIST. Gebruikers die voor de Portfolio een speciaal programma zoeken

kunnen hier hun wensen kenbaar maken. Als het programma al bestaat kunnen ze dat daar horen en als het nog niet bestaat zijn er een aantal programmeurs die zo'n programma willen schrijven.

Om de praktische bruikbaarheid van de PF voor de Nederlandse gebruikers nog groter te maken zou het leuk zijn om hier ook zoiets te gaan doen. Omdat ik denk dat er veel PF-gebruikers zijn die niet over een modem beschikken, lijkt het STER-bbs een minder bruikbaar medium hiervoor. Is het mogelijk om via het PFV-blad een Nederlandse WISH LIST te beginnen?

Er zullen een aantal mensen gevonden moeten worden die, indien nodig, toepassing kunnen programmeren. (Eén heb je er bij deze). Ook moet er een vorm gevonden worden voor de (snelle) verspreiding naar de vragenstellers en andere geïnteresseerden.

Nog veel losse eindjes dus, maar misschien een idee om verder uit te werken. In het laatste nummer van het PFV-blad stond, bij de uitwerking van de gehouden enquête, de wens van iemand voor een verbetering van de editor. Uiteraard is dit niet mogelijk, omdat de editor in ROM zit. Het is echter wel mogelijk om hulpprogramma's binnen de editor te gebruiken, zodat er een stukje functionaliteit aan kan worden toegevoegd. Dit zijn de zogenaamde editor-hooks, waarvan er in het PD-circuit een aantal in omloop zijn. Omdat ik deze in de lijsten van de PFV-PD disks nog niet ben tegengekomen, stuur ik ze hierbij op (ze komen op de volgende PD-disk).

Een editor-hook is een programma waarvan de naam op .HOO eindigt. Deze programma's moeten in de root van de A-schijf staan. Als men in de editor op

functietoets 6 (de handleiding van de PF noemt FN6 een gereserveerde toets) drukt verschijnt een menu waarin de .HOO bestanden staan. Met de pijltjes of de eerste letter van de naam kan een editor-hook gekozen worden.

De editor-hook wordt in het geheugen bovenop de editor geladen. Dit betekent dat de PF voldoende geheugen moet hebben. In de praktijk komt het erop neer dat de C-schijf met FDISK niet groter dan 32Kbytes gemaakt mag worden.

Tot nu toe ben ik de volgende hooks tegen gekomen:

MACRO

met een apart programma wordt van een tekst een macro gemaakt die dan in de editor kan worden opgeroepen.

TIMEDATE

opnemen van datum/tijd in editor

EDIR

geeft een overzicht van de aanwezige bestanden.

EDITSHOW

laat het PGC plaatje zien waarvan de naam zich onder de cursor bevindt.

COUNT en WC

telt de woorden en zinnen en bepaalt hoeveel bytes schijfruimte de tekst in beslag neemt.

CODE en DECODE

coderen en decoderen van de tekst in de editor.

Arold Brand

Goudvinkhaag 34

3993 BC Houten

Naschrift redactie:

We zijn erg blij met dit initiatief van Arold Brand. Wensen kunnen naar het secretariaat van de Portfolio Vereniging worden gestuurd. Ze zullen in het blad

worden gepubliceerd. Antwoorden zullen onmiddellijk aan de vragensteller worden doorgespeeld en later in het blad gepubliceerd.

programmakers op een idee. Tot volgende keer.

Henry Brinkman

SHARP NAAR ATARI

Wat zou de reden kunnen zijn om een Portfolio te gaan gebruiken in plaats van een PC? Moet je eens proberen een PC in de binnenzak van je jas te stoppen! Nee, de Portfolio is pas echt personal.

Hiervoor had ik een SHARP-organizer, een heel mooi, maar ook prijzig apparaat, zeker met de opties die ik gebruikte.

Maar tekstverwerken was een probleem en Girotel kon je sowieso wel vergeten.

Dus ben ik op zoek gegaan naar een recensie van de Portfolio. Ik wist van het bestaan wel af maar onjuiste voorlichting over de diverse mogelijkheden brachten me naar SHARP. Die recensie heb ik gevonden en oh wat heb ik gebaald dat ik die niet eerder had gelezen.

Maar goed, nu zit ik dus driftig achter Mijn Personal Computer, de Portfolio, deze tekst in te tikken, of liever 'duwen'.

Nu moet ik alleen nog een geheugenuitbreiding hebben en dan ben ik hardwarematig rond.

Voor wat betreft de software mis ik een soort Harvard Graphics bij de interne worksheet die ook de grafieken kan printen. Nu bereken ik met de worksheet, maar de grafieken maak ik met de hand. Verder maak ik veel gebruik van de BBS'en voor school en natuurlijk Girotel. In het blad las ik dat het bestuur weleens wat meer van de gebruikers en hun Portfolio-behoefte wil weten, dus zal ik proberen een aantal stukjes over de Portfolio in de schoolpraktijk te produceren. Wie weet brengt dat een paar handige

PS. Wil iemand mij op schrift eens uitlegen waar in het STER-BBS de Portfolio-afdeling nu zit. Ik had deze tekst willen uploaden, maar kon dat niet vinden.

Naschrift redactie:

De laatste vraag kunnen we meteen beantwoorden. De Portfolio-sig in het STER-BBS heet /Portfoli. Kopij voor het blad kun je echter het best en veiligst uploaden via E-MAIL aan 'KRUIT', de user-id van de voorzitter.

Te koop:

Portfolio modem fl. 175,00
256 kb ram geschikt als c: fl. 225,00
Telefoon 02230-37841

ELECTRONISCHE AGENDA?

Als trotse Portfolio-bezitter moet ik menigmaal opmerkingen incasseren in de trant van: 'Maar 128 Kb??', 'Leu gadget', 'Kun je er spelletjes mee doen?', 'Dure agenda'.

De laatste spreker heeft mijns inziens gelijk. Als je alleen het adressenbestand en de agenda gebruikt dan gebruik je de Portfolio niet optimaal.

Tot enige tijd geleden was ik longfunctie-assistent in een van Neerlands grootste academische ziekenhuizen. Daar heb ik de Portfolio bijna dagelijks gebruikt bij mijn werk. Vaak willen artsen meteen de

uitslagen hebben van bepaalde bloedonderzoeken en andere uitslagen, zodat ze zo snel mogelijk een beslissing kunnen nemen. (WeL of niet opnemen, acuut?...)

Hierbij was het een groot voordeel om de Portfolio op zak te hebben. Want waar ik ook kwam, ik had mijn PC op zak. Natuurlijk staan daar ook PC's die dat soort dingen kunnen uitrekenen, maar ze moeten maar net even vrij zijn en meenemen naar een andere afdeling, dat kun je helemaal wel op je buik schrijven.

Het programma dat ik gebruikte had ik zelf geschreven in TurboPascal 6.0 (NORM.EXE, bij de verneiging verkrijgbaar). En voordat je 30 Kb volschrijft in TurboPascal...., laat staan 128 Kb.

'En je huidige werk?' zult u misschien denken. Welnu, ik ben bezig met een nieuwe creatie, daarover in de toekomst misschien meer.

Ik vind persoonlijk de grote voordelen van de Portfolio:

- zijn draagbaarheid
- zijn snelle inzetbaarheid (als ik even denk aan mijn PC thuis, voordat die door al Zijn opstarttroutines heen is)
- zijn handigheid (dichtklappen en klaar, een druk op de knop en je gaat weer verder. Hoezo parkeren van de harddisk?
- zijn betaalbaarheid.

Natuurlijk zijn er ook nadelen:

- zijn geheugenopslagcapaciteit is beperkt
- doordat het scherm afwijkt van de standaardmaten, zit je eigenlijk vast aan maat-software
- je moet eigenlijk een PC hebben en een verbinding daarmee, serieel dan wel parallel

Ik ben persoonlijk van mening dat de Portfolio niet geschikt is om op de programmeren. De geheugen-ruimte daarop is te beperkt en ook het toetsenbord leent zich niet voor lang typen.

Natuurlijk kun je een BASIC programmeren. Maar BASIC heeft een Aantal nadelen: het interpreterprogramma vreet ruimte op je dure schijfjes. Het interpreterproces vertraagt de werking van je programmatuur en 'last but not least' BASIC programma's hebben de neiging chaotisch en ondoorzichtig te worden. Iedereen die ooit een fout in een basiprogramma van een ander probeerde op te lossen weet wat ik hiermee bedoel. (Tussenschrift van de redactie: Als Sjoerd Spelstra hier niet op reageert weet ik het niet meer.)

Mijns inziens moet je programmeren op een PC in een structurele taal als TurboPascal of C++, compileren en debuggen en dan overzetten op de Portfolio. Op die manier kan er een hoop op die RAM-kaartjes, daar sta je versteld van.

Uiteraard vergt dir toch wat programmeerkennis en -tijd. Maar dan is de Portfolio een volwaardig stuk gereedschap. De moeite waard.

Bart Veldhuis

 ATIN ELECTRONICS

Quality Without the Price

Bloemenlaan 3
2235 EM Valkenburg (ZH)

Tel.
Verkoop 01718 - 12340
T.D. 01718 - 15600
Fax 01718 - 12478
BBS 01718 - 13900
Hotline 06 - 35033015

SPECTACULAIRE AANBIEDING *PORTFOLIO*

met 640 Kbytes RAM

nu slechts

F1 799,--
(incl. BTW)

